

Rok Vysvětlení

1618	II. pražská defenestrace
1621	poprava 27 českých pánů
1634	zavraždění Albrechta z Valdštejna
1648	konec třicetileté války
1670	zemřel J. A. Komenský
1686	ZŘÍZENÁ ŽIDOVSKÁ ČTVRŤ V TŘEŠTI
1771	ČÍSLOVÁNÍ DOMŮ V TŘEŠTI
1774	zřízení povinné školní docházky v Čechách
1781	zrušení nevolnictví v Čechách
1789	dobití Bastily
1825	ZPROVOZNĚNA ŽIDOVSKÁ SYNAGOGA V TŘEŠTI
1848	zrušení poddanství a roboty v Čechách
1860	ZŘÍZEN POŠTOVNÍ ÚŘAD V TŘEŠTI
1873	ZŘÍZENÁ PRVNÍ ČESKÁ MĚŠTANSKÁ ŠKOLA NA MORAVĚ
1876	vynalezen telefon
1879	vynalezena žárovka
1883	otevření Národního divadla v Praze
1887	vynalezena pneumatika
1898	PŘÍJEZD PRVNÍHO PARNÍHO VLAKU DO TŘEŠTĚ
1901	TŘEŠŤ POVÝŠENA NA MĚSTO
1908	ZŘÍZEN MĚŠTSKÝ VODOVOD V TŘEŠTI
1909	ZŘÍZENÁ TELEFONNÍ ÚSTŘEDNA V TŘEŠTI
1910	ZPROVOZNĚNA BUDOVA SOUČASNÉ RADNICE V TŘEŠTI
1911	dobytí jižního pólu Země
1914	započata I. světová válka
1918	ukončena I. světová válka, vyhlášena ČSR
1922	ZŘÍZENÁ ELEKTRICKÁ ROZVODNÁ SÍŤ V TŘEŠTI
1926	dobytí severního pólu Země
1928	objev penicilinu
1938	přijetí mnichovského diktátu

Rok Vysvětlení

1939	započata II. světová válka
1942	vypálení obce Lidice
1945	ukončena II. světová válka
1948	únor
1952	ZŘÍZENÁ PRAVIDELNÁ AUTOBUSOVÁ DOPRAVA V TŘEŠTI
1953	zkušební provoz televizního vysílání v ČSR
1953	dobytí Mount Everestu
1959	Jaroslav Heyrovský - Nobelova cena za chemii
1960	ZPROVOZNĚN KULTURNÍ DŮM V TŘEŠTI
1961	první člověk v kosmu
1961	výroba prvních kontaktních čoček
1967	ZPROVOZNĚNA ZÁKLADNÍ ŠKOLA V ULICI J. HORY V TŘEŠTI
1968	srpen
1969	první člověk na Měsíci
1971	ZPROVOZNĚNA MATEŘSKÁ ŠKOLA V ULICI LUČNÍ V TŘEŠTI
1975	ZPROVOZNĚNA POLIKLINIKA V ULICI PALACKÉHO V TŘEŠTI
1978	první Čech v kosmu
1983	PŘIVEZENÍ ZEMNÍHO PLYNU DO TŘEŠTĚ
1984	ZPROVOZNĚNÍ ŠKOLSKÉHO AREÁLU V ULICI K VALŠE
1984	Jaroslav Seifert - Nobelova cena za literaturu
1989	sametová revoluce
1993	vznik ČR
1998	PŘÁVO UŽÍVAT PRAPOR MĚSTA TŘEŠTĚ
1999	vstup ČR do NATO
2000	ZPROVOZNĚNA MĚŠTSKÁ ČISTÍRNA ODPADNÍCH VOD TŘEŠŤ
2002	ZREKONSTRUOVÁNO CENTRUM MĚSTA TŘEŠŤ
2004	vstup ČR do EU

Město Třešť

Člověk a čas

Procházka městem

Zveme Vás na malou procházku ulicemi našeho města. Projdeme centrum a podíváme se na významné detaily, které běžně potkáváme, ale ve shonu všedního dne je vůbec nevnímáme. Jak již někdo řekl, všechno souvisí se vším a za vším je třeba vidět člověka. Možná, že si vzpomenete na kdysi populární písničku Balíček karet, kde vojín místo bible vykládal

v kostele karty a vysvětloval jejich symboliku knězi, a tak i my Vám vysvětlíme symboliku detailů v našem městě.

Mottem filosofie centra města Třeště je „Člověk a čas“. Protože nic není náhoda a všechno má svůj smysl, ani v Třešti tomu není jinak.

Rekonstrukce náměstí a přilehlých ulic začala v r. 2001. Náročná práce skončila a do krásy se vylouplo trojúhelníkové náměstí, v jehož vrcholu leží reliéf městského znaku, jednorozec vytesaný do žuly. V roce 2002 byly vztyčeny sluneční hodiny, které mají certifikát největších slunečních hodin v ČR s rozlohou 663 m² a vypínají se do výše 8,21 m.

Začneme procházku po symbolech právě ve špici náměstí u reliéfu městského znaku, který dostalo naše město v letech 1493 - 1626 za panování Vencelíků z Vrchovišť. Jednorozec je podle Bohuslava Balbína zvíře složené z několika tvorů, strašlivě řve, podobno tělem koni, co do noh slonu, co do ocasu vepři, co do hlavy jelenu, avšak mající místo parohů roh jeden dlouhý. Je symbolem štěstí a v české a moravské heraldice byl oblíbenou a rozšířenou erbovní figurou. Na svůj štít jej přijaly mnohé významné rody. Město Třešť přešlo jednorozce do svého znaku jako symbol své vrchnosti. Zde si povšimneme po pravé straně vytesaných čísel. Jsou to letopočty s počty obyvatel města v tom daném roce. Začínáme rokem 1901, následuje rok 2000, kdy bylo v Třešti 5 900 obyvatel a potom již každý rok následuje letopočet a počet obyvatel. Kámen je věčný, a tak budou záznamy v kamenné kronice pro budoucnost nezničitelné.

Život člověka odměřuje čas. Hodiny počítají život neúprosně ve stejném rytmu sekund, minut, hodin, dní, týd-

nů a roků. Počítají čas mládí, zralosti a stáří. A tak čtyři javory červené (*Acer rubrum*) po levé straně náměstí tuto dobu v sobě sčítají a nesou symboliku zrození, mládí, stáří a smrti. Naproti tomu javory po pravé straně jsou symbolikou živlů, které ovládají život. Je to oheň, voda, vzduch a země. Čtyři fontánky naproti slunečním hodinám symbolizují roční období, střídající se s neúnávnou pravidelností, a tak v kameni má každá z nich vytesáno své jméno, aby nebylo na pochybách, že čas se dělí na jaro, léto, podzim a zimu.

Na druhé straně náměstí, při pravém štítu víceúčelové budovy, začínají dvě časové osy. První, při travnaté ploše, značená *kurzívou* - *aabbcc* - nese letopočty „světové“, druhá - *aabbcc* - nese letopočty „české“. Třetí osa začíná před loubím víceúčelové budovy - *AABBCC* - a jsou na ní zaznamenány významné „třeštské“ letopočty. Časové osy nás dovedou ke schodům (proti radnici). Je jich sedm a symbolizují sedm dní v týdnu. Symbolika v duchu „Člověk a čas“ pokračuje v přilehlé ulici 5. května. Hlavní silnice, která vede směrem na Jihlavu, je osázená dvanácti javory kulovitými (*Acer globosum*). A proč jich je právě 12? Přesně tolik je totiž měsíců v roce. Před každým z dvanácti stromů je na obrubníku chodníku vytesáno, kdo městu Třešť javor věnoval. Pokud tam ještě žádný nápis není, tak je strom připraven k věnování.

Následuje zastavení v ulici Na Hrázi, před bustou Šimona Partlice ze Špicberka. V zemi je zadlážděno 24 kostek s čísly. Tyto kostky označují počet hodin, které má každý den, den člověka na Zemi. Kamenné kostky jsou umístěny před bustou Šimona Partlice proto, že byl lékařem, matematickem a astronomem, tedy člověkem, který se zabýval časem a prostorem. Možná se podíváte, proč právě před bustou jsou číslíky 11, 12 a 13. Tyto číslíky označují vrcholná zastavení na Křížové cestě.

Procházka pokračuje u Třeštského potoka, který svou životaschopnou sílu nabírá od nejvyššího vrcholu Vysočiny Javořic, kde pramení. Někdy se vody potoka valí líně ve svém korytu, jindy se promění v hrozivou sílu, která nutí člověka k bázni a úctě před živly, ale po většinu času si doromyslně bublá a brouká tak, jak to známe z písničky Voskovce a Wericha - Život plyne jak voda...

Klid a mír tohoto místa stráží barokní sochy a dřevěná svatá rodina. Jsou to mlčenliví strážci a pamětníci mnoha změn, které přinesl čas v podobě různých dějinných událostí.

Budete-li pokračovat do ulice Fritzova, v žulové dlažbě chodníku u kostela sv. Martina při betonové opěrné zdi

najdete vsazeno 52 „paprsků“. Černé čedičové kostky symbolizují 52 týdnů v roce.

V roce 2014, při rekonstrukci ulice Partlicova, byly doplněny poslední artefakty. V místě, kde se kříží ulice Partlicova a Selská, byly do dlažby vsazeny čtyři čedičové kostky s čísly 90, 181, 273, 365. Značí počet dní v kalendářním roce za každé čtvrtletí.

Tím byla filosofie vzhledu města dokončena a kruh se uzavřel. Mysleme tedy na to, že čas může být pomocníkem a rádcem, stejně tak nás dokáže hnát svým neviditelným bičem až za hranice našich možností. Jediné, čím si můžeme být opravdu jisti, je, že čas měří všem stejnou měrou a spravedlivě. To je ale již jiná filosofie a jiná úvaha.

Rok Vysvětlení

0	narození Ježíše Krista
313	Edikt milánský - zrovnoprávnění křesťanství
863	příchod Cyrila a Metoděje
935	zavraždění sv. Václava (či 929?)
937	zřízení biskupství v Praze
1212	Zlatá bula sicilská
1278	bitva na Moravském poli
1344	zřízení arcibiskupství v Praze
1348	založení Karlovy university v Praze
1349	PRVNÍ PÍSEMNÁ ZMÍNKA O TŘEŠTI
1357	založení Karlova mostu v Praze
1415	upálení Mistra Jana Husa
1419	I. pražská defenestrace
1424	PŘÍCHOD ŽIDŮ DO TŘEŠTĚ
1434	bitva u Lipan
1492	objevení Ameriky
1515	PRVNÍ ZMÍNKA O RADNÍCI S VĚŽIČKOU V TŘEŠTI
1526	nástup Habsburků na český trůn
1556	příchod jezuitů do Čech
1586	PRVNÍ ZMÍNKA O ZÁMKU V TŘEŠTI
1613	ZŘÍZENÍ JEDNOTŘÍDNÍ ŠKOLY V TŘEŠTI